

Опис порожнини

Печера розташована на південному березі Тарханкутського півострова, приблизно на 1 км на схід від урочища Атлеш, на 270 м. на схід від арки Атлеш. Координати західного входу печери 45° 20' 04,8"; 32° 33' 20,8"; східного входу 45° 20' 04,7"; 32° 33' 21,4".

Печера "Тарзанка" є карстово-абразійною порожниною. Печера розташована на території Атлеської спелеологічної ділянки Тарханкутського карстового району.

Протяжність печери – 71,6 м; площа - 248,4 м²; об'єм – 671,4м³. Печера повністю не пройдена та не закартована. Не пройдено низький лаз на Т.7; хід за скельною перемичкою на Т.5; два низькі бічні ходи між Т.9 і 10; обидва закінчення верхнього ярусу за Т.11; верхні ніші (?) над ходом між Т.2 та 3. Необхідно детально оглянути та уточнити конфігурацію стін печери по всьому її периметру, і по всій висоті стін.

Печера має у плані досить складну форму, уявлення про яку дає її план, розрізи та перерізи. Та й будова її досить складна. Пов'язано це про те, що печера формувалася тривалий час під впливом різних процесів. Основою печери є порожнини карстового походження. Згодом карстові порожнини були перетворені абразійними процесами. Продовжувався цей тривалий час на тлі неодноразової зміни рівня моря та тектонічних рухів берега.

Закладено «Тарзанку» в невеликій бухті, що носить однойменну назву. У загальному вигляді, відома частина печери, являє собою два досить великі округлої форми, але ускладненої численними нішами і виступами, привходових зали, з'єднаних між собою вигнутим ходом, в одному місці являє собою вузький лаз. Із залів, у північному та східному напрямках, ведуть низькі, не пройдені поки що, лази. Всі ці ходи закладені на різній висоті по відношенню до рівня моря. Найбільш високо над рівнем моря піднято ходи в північно- західній та північно-східній частинах гроту. У районі Т.8-6 позначки дна становлять приблизно 5 м під рівнем моря. Верхня частина зали тут знаходиться над водою.

Від зали в північному напрямку йде короткий хід, так само піднятий над водою. Висота його над водою до 0,9 м. Хід з точками 4 - 5 закладений на глибині 1,5 - 2,0 м під водою (склепіння). Центральна частина привходового залу та сам вхід на глибині 7 м. На такій же глибині знаходиться дно ходу, що веде до східного виходу. Але за поворотом на Т.2, дно ходу сходами підвищується, а в східній частині цього ходу, над ним розкрито великі плоскі порожнини, що лежать ще вище. Але вони детально не оглядалися. У східній частині грота, дно закладено на глибині 7 м, але висота зали менша. Тупикове відгалуження на Т.12 - 13., Закладено на 1,5 -2 м вище (дно). На Т.11. провальний (?) колодязь виводить у порожнину, закладену вище рівня моря. Висота їх у південній частині до 3 м. Це найбільш піднята частина печери. Тобто амплітуда печери досягає 10 м. Максимальна ширина гроту – 10 м спостерігається у привходовій частині західної зали. Максимальна висота печери 6 м так само спостерігається в цьому місці. Покрівля грота плоско склепінчаста, ступінчаста, іноді рівна.

Стіни підводної частини грота сильно кородовані. Повсюди спостерігаються численні округлі ніші довжиною 1 1,5 м більше. Дно грота на вході рівне, але відразу від Т.1 воно уступами починає підніматися в глибину грота і до його лівої та правої стінок. Взагалі, дно печери нерівне, ступінчасте, закладене з перепадом у 7 м.

Печера закладена в неясно шаруватих масивних середньо-сарматських вапняках білого з жовтуватим відтінком кольору. Дно печери на вході та в її центральній частині, приблизно до Т.1, покрито піском. Піском засипаний бічний хід, до повороту біля Т. 3. В інших місцях дно грота скельна (наприклад на Т.12-13.).

Біля Т.4, на дні, на валунах спостерігається натічна кірка кальциту жовтого кольору. Корка гладка. На рівні моря кірка кородована, збереглася окремими плямами, глибше, під водою, немає.

Більшість печери повністю затоплена морем. Але в печері є і повітряні бані (порожнини) закладені вище рівня моря. Один із них знаходиться у західному вхідному гроті. Він має в плані округлу форму, діаметром по осі з півночі на південь 5,5 м. Висота повітряного прошарку 0,7- 0,3 м. Найбільша висота спостерігається по центру купола і відгалуження верхнього ярусу на Т.6.

Другий повітряний купол, або правильніше верхня частина порожнини, закладена вище рівня моря, знаходиться на північ від східного вхідного грота (Т.11). Висота порожнини над рівнем моря 1,5 - 3,0 м. Третій повітряний купол, що проглядається за Т.7. Тут угорі видно сріблясту пляму, але до неї ще не дісталися.

Дно західного вхідного грота печери знаходиться на глибині 7 м. Склепіння знаходиться на глибині 2 м. У північному напрямку, за Т.1, дно різко піднімається. Ділянка бокового ходу до Т.2 так само знаходиться на глибині 7 м тільки після повороту до Т.3 дно сходами починає підніматися. Дно східного вхідного грота, на точках 9-10, також знаходиться на глибині 7 м. У напрямку Т.11 та 12, воно піднімається.

Печера багато населена різними представниками фауни. Під час робіт у серпні 2010 року, О. Ковтуном, зареєстровані (і зняті відеокамерою) такі види організмів: Риби – 7 видів; у тому числі : Ракоподібні – 5 видів; у тому числі креветки *Lysmeta setiaudata* , вперше живим, у дорослому вигляді, був виявлений влітку 2006 року О.Ковтуном, у підводних частинах печер, на Тарханкуті. Креветка різко відрізняється від звичайної креветки своїм забарвленням. Вона червоного кольору. балянус. Молюски – 2 види, мідії та каменоточки. Кишковопорожнинні. - кінська актинія *Actinia equina* (красива актинія червоного кольору); та ще 3 різновиди. Губки - 7 видів . Черв'яки. Гребінці 1 вид. Медуза – аурелія. Асцидії, мшанки, гідроїдні поліпи (організми схожі на нитчасті водорості), морські лишайники та морські гриби. Біля входів, стіни та покрівля гроту вкриті плівкою водоростей. У затемнених місцях гроту водоростей немає. Стіни там мають жовтуватий колір. Усього за час спостережень у печері з 2004 по 2010 рік Ковтуном О. зареєстровано 35 видів організмів.

Видовий склад гідробіонтів, виявлених під час спостережень у печері «Тарзанка».

№	Таксон	* Частота зустрічальності	**ККУ	БК	ККЧМ
1	<i>Cliona vastifica</i>	3			
2	<i>Haliclona cinerea</i>	2			
3	<i>Halichondria panicea</i>	3			+
4	<i>Disidea fragilis</i>	2			
5	<i>Geodia stellosa</i>	2			
6	<i>Serpula vermicularis</i>	3			
7	<i>Spirorbis pusilla</i>	3			
8	<i>Sagartia elegans</i>	1			
9	<i>Actinia equina</i>	3			
10	<i>Mytilaster lineatus</i>	3			
11	<i>Rapana venosa</i>	2			
12	<i>Hemimisis serrata</i>	1	+		
13	<i>Hemimisis lamornae</i>	3			
14	<i>Siriella jaltensis</i>				
15	<i>Lysmata seticaudata</i>	1	+		
16	<i>Palaemon elegans</i>	3			
17	<i>Palaemon adspersus</i>	2			
18	<i>Pachygrapsus marmoratus</i>	3	+		+
19	<i>Xantho poressa</i>	2	+		+
20	<i>Eriphia verrucosa</i>	3	+		+

21	<i>Pilumnus hirtellus</i>	2	+		+
22	<i>Carcinus maenas</i>	1	+		+
23	<i>Scorpaena porcus</i>	3			+
24	<i>Gaidropsarus mediterraneus</i>	1			
25	<i>Paradlennius sanguinolentus</i>	2		+	
26	<i>Coryphoblenius galerita</i>	2			+
27	<i>Gobius bucchichi</i>	3	+		+
28	<i>Gobius niger</i>	2		+	
29	<i>Gobius cobitis</i>	3			
30	<i>Lepadogaster lepadogaster</i>	1	+		
31	<i>Sciaena umbra</i>	2	+	+	
32	<i>Ctenolabrus rupestris</i>	2	+		
33	<i>Symphodus tinca</i>	3			+
34	<i>Mullus barbatus ponticus</i>	1			+
35	<i>Botryllus schlosseri</i>	2			

Примітка: * - Частота зустрічальності: 1 - рідко, 2 - іноді, 3 - часто.

** ККУ – Червона книга України, ККЧМ – Червона книга Чорного моря, БК – Бернська конвенція з охорони дикої флори та фауни, а також природної довкілля в Європі.

Печера доступна лише під час роботи з аквалангом.

Грот добре відомий людям, але його описів у літературі не знайдено. У статті Попова В.Ф. Шутова Ю.І. "Карстові порожнини на узбережжі Тарханкутського півострова в Криму"; 1974 г.; ця печера не згадується.

Вперше грот оглядався членами підводного клубу заводу «Холодмаш» та клубу Одеського порту під керівництвом інструкторів Мойсея Шмурака, Леоніда Фурмана та інших у 1973 році.

За повідомленням Л. Фурмана, про існування печери знали, але хто її першим знайшов невідомо. Вивчення гроту проводилося 30.07 та 3.08. під час експедиції «Морської програми» 2010 року Ковтуном О. та Проніним К. Названо печеру за назвою бухти, в якій вона знаходиться. Назва бухти всім відома і використовується вже давно.

Опис складено. Проніним К.